195920 - Kabirlerden kalkmak (çıkmak) ifâdesi, kabir azabının olmadığı anlamına gelmez

Soru

(Kıyâmet günü) kabirlerde olanlar yeniden diriltildiklerinde:

[قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ] سورة يس الآية: ٥٢

"(Yeniden dirilişi inkâr edenler pişmanlık içerisinde) bize yazıklar olsun! Bizi kabirlerimizden kim kaldırdı (çıkardı)? derler. (Onlara cevap olarak:) Bu, Rahmân'ın vadettiği ve doğru sözlü elçilerin haber verdikleri şeydir (yeniden diriliştir) derler." (Yâsin Sûresi: 52)

Âyette geçen "merkad"; emîn ve rahatlık veren yer anlamına gelmektedir. O halde bu âyet ile kabir azabı hakkında konuşan hadislerin arasını nasıl bulabiliriz?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Kabir azabı, Kur'an, sünnet ve ehl-i sünnet ve'l-cemaatin oybirliğiyle sâbittir. Kabir azabı, hem bedene, hem de ruha isâbet eder.

Bu konuda daha detaylı bilgi için (10547) nolu sorunun cevabına bakabilirsiniz.

İkincisi:

"Merkad" kelimesinin aslı; Arapçada yatak, döşek anlamına gelir.

Lisânu'l-Arab adlı kitapta şöyle gelmiştir:

"Merkad, muddaca' (yatak, döşek) demektir." ("Lisânu'l-Arab", c: 3, s: 183)

İbn-i Âşûr şöyle demiştir:

"Merkad; uyuma ve dinlenme yeridir. Rekâd'in hakikati ise, uykudur. Rekâd, uyuyan kimsenin hâline benzediği için, ölüm ve kabirde uyumaya rekad denmiştir." ("et-Tahriru ve't-Tenvîr", c: 22, s: 245)

Âyette zikredilen ile Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den kabir azabı hakkında sâbit olan hadisler arasında hiçbir zıtlık ve çelişki yoktur. Zirâ Allah -azze ve celle- şöyle buyurmaktadır:

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الأَجْدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ * قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ * إِنْ كَانَتْ إِلا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ * فَالْيَوْمَ لا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلا تُجْزَوْنَ إِلا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ [سورة يس الآيات: 51–54]

"Sur'a (ikinci defa) üflenince, bir de bakarsın, (ruhları bedenlerine iâde edilerek) kabirlerden çıkmış, Rablerine doğru akın akın gitmektedirler.(Yeniden dirilişi inkâr edenler pişmanlık içerisinde) bize yazıklar olsun! Bizi kabirlerimizden kim kaldırdı (çıkardı)? derler. (Onlara cevap olarak:) Bu, Rahmân'ın vadettiği ve doğru sözlü elçilerin haber verdikleri şeydir (yeniden diriliştir) derler. O (kabirlerden diriliş), yalnızca bir tek Sayha'dan(Sûr'a üflemekten) başkası değildir. Bir de bakarsın, (hesap ve cezâ için) hepsi birden toplanıp huzurumuza çıkarılmışlardır. İşte bugün hiç kimseye zulmedilmez ve(dünyada) yapmış olduğunuz şeylerden başkasıyla karşılık görmeyeceksiniz."(Yâsin Sûresi: 51-54)

Allah Subhânehu ve Teâlâ, yeniden diriliş, hesaba duruş ve kabirlerden kalkış için Sûr'a üflenmesini emrettiği zaman, âhiret gününü, yeniden dirilişi ve hesabı inkâr edenler, yalanladıkları şeyi gördüklerinde şöyle derler:

[يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا ... [سورة يس الآية: ٥٢ ...

"...bize yazıklar olsun! Bizi kabirlerimizden kim kaldırdı (çıkardı)?" (Yâsin Sûresi: 52)

(Âhiret gününü ve yeniden dirilişi inkâr edenlerin), kabirlerini "merkad" olarak ifâde etmeleri, "kabirlerinde azap görmediler" anlamına gelmez. Aksine böyle ifâde etmeleri, kıyâmet günü ile mahşerin dehşetini gördükleri için akılları başlarından gitmiş olması ve korkuya kapılmaları

sebebiyledir. Öyle ki gördükleri kabir azabı, kıyâmet gününün dehşeti ve sonrasındaki azabın büyüklüğü karşısında onlar için bir yatak ve döşek gibi olmuştur.

İbn-i Kesîr -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu, onların kabirlerinde gördükleri azabın olmadığı anlamına gelmez. Çünkü kabir azabı, onlar için kabir hayatından sonraki merhaleye göre döşekte uyumak gibidir." ("İbn-i Kesîr Tefsîri", c: 6, s: 581)

İmam Şevkânî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"(Âhiret gününü ve yeniden dirilişi inkâr edenler) Kıyâmet gününün dehşetini gözleri ile görmeleri ve korkuya kapılmaları sebebiyle akılları başlarından gittiği için kendilerini uykudaymış gibi zannederler." ("Fethu'l-Kadîr", c: 4, s: 531)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.